

**CENTRE
EXCURSIONISTA
DE
CASTELLÓ**

Nº 16 DESEMBRE 1996

Al fons, Villarluego

Foto: ANNA BUESO

— *Portada: Barranc de Cañada (Pitarque).*

— *Foto: Anna Bueso.*

— *Les opinions dels autors no han de coincidir necessàriament amb les del Consell de Redacció.*

- **SEU DEL C. E. C.** — Isabel Ferrer, 60 - Telèfon 23 44 90 - CASTELLÓ.
- **HORARI.** — Dimecres i divendres, de 20 a 21' 30 h.
- **FORMA D'INSCRIPCIÓ A LES ACTIVITATS.** — Adreçar-se al C. E. C. una setmana abans de l'activitat com a mínim (es pot fer per telèfon). No cal ser soci per participar-hi.
- **FORMA D'ASSOCIAR-SE:**
 - Complimentar la fitxa i l'ordre de domiciliació bancària que se us lliurarà al C. E. C.
 - Portar dues fotografies tamany carnet.
 - Abonar la quota d'inscripció.

L'ESTEL - N.º 16 - DESEMBRE 1996

EDITA: C. E. C. Centre Excursionista de Castelló.

ADREÇA: C/ Isabel Ferrer, 60 - Tel. 23 44 90 - Castelló.

DIPÒSIT LEGAL: CS-77-1993.

EQUIP DE REDACCIÓ: Enric Forcada, Dolors Usó, Anna Bueso, Joan Carles Figàs, Isidre Boné.

COORDINACIÓ: Rosa Garcia.

IMPRESSIÓ I MAQUETACIÓ: Impremta La Gavina.

— *Aquesta revista està confeccionada amb paper reciclat 100 x 100.*

ÍNDEX

	<u>Pàgines</u>
Editorial	1
Un dia de Marxa	2
Ecologia i Consciència	5
Personatges Estel·lars	6
Evocació d'Helena	8
Comissions.	10
Avui Parla... ..	12
Activitats previstes	13
Notes de Societat	16
Passatemp i calaix de sastre	18
Racó del soci	20

EDITORIAL

ELECCIONS, SENDERS I ALTRES COSES...

Quan aquesta revista siga a les vostres mans, estarem a punt d'encetar una nova etapa al CENTRE EXCURSIONISTA DE CASTELLÓ, una nova etapa determinada per la realització de les votacions per l'elecció de la nova Junta Directiva (President, Sots-President, Secretari, Tresorer i Vocals) que haurà de dur endavant les propostes, els projectes i en definitiva tota la tasca que representa, ja avui en dia a l'àmbit de la societat, una entitat excursionista com aquesta. Per això pensem que aquest esdeveniment, lluny de ser un mer tràmit legal i estatutari que hem d'acomplir, representa quelcom molt més important, com és el decidir, mitjançant l'elecció dels nous càrrecs, com volem els socis que siga el futur de la nostra entitat.

Malauradament, i per l'experiència que tenim d'altres eleccions, molt ens ensumen i ens preocupa que la participació dels socis no siga la que hauria de ser, que no es presenten candidatures ni candidats, que no es presenten propostes noves; en definitiva, que no hi haja participació, la qual cosa obliga a l'actual Junta Directiva a continuar en els seus càrrecs fins les properes eleccions, i en van... Això no és normal ni desitjable ni convenient per l'entitat; necessitem persones que es vulguen responsabilitzar i comprometre's a assumir les tasques que pertoquen per tal de dur endavant el C.E.C. Animeu-vos!

Per un altra banda, i com ja n'estareu assabentats, el C.E.C. està participant activament en el desenvolupament i manteniment de tota la xarxa de senders que hi ha al País Valencià, i concretament dels senders de la província de Castelló. Aquesta tardor hem organitzat una excursió par tal de donar a conèixer a tots els socis i simpatitzants la feina feta en aquest sentit a la xarxa de senders que, durant els aproximadament dos darrers anys hem fet per la Tinença de Benifassà. Pensem que ha estat una tasca força interessant, donat que aquests senders estaven en gran part perduts del tot, i alguns d'ells ni tan sols els habitants dels pobles sabien per on anaven; així hem tingut de recórrer als més vells que encara se'n recordaven un poc del camí. Des d'ací volem donar-los les gràcies per la seua inestimable i desinteressada col·laboració.

En el mateix sentit, i com ja hem informat en aquesta mateixa revista, hem estat contractats per una empresa privada, alhora contractada per la Conselleria de Medi Ambient, per tal de prestar-los l'assistència necessària per l'adequació i senyalització del GR-7 al seu pas per la província de Castelló. Això representa una fita important en la història del C.E.C., perquè fins ara eixes tasques les féiem de manera altruística i desinteressada els qui anàvem per la muntanya. Ara això ha canviat donat el ressò i la moda que, potser un poc artificialment, tenen els anomenats esports d'aventura i el turisme rural, alhora que pot plantejar-se per alguns el problema de la utilització que certes persones o grups, en massificar-se, puguen fer d'eixos senders que tant d'esforç ens ha contat de marcar i netejar. D'altres, per contra, pensen que, com totes les modes, aquesta també passarà i quedaran aquells als qui realment els agrada la muntanya i saben com gaudir-ne tot respectant-la.

En fi, aquest és un debat que resta obert a les planes d'aquesta revista per tot aquell qui vulga dir la seua.

GREGORI DOLZ

BANCAIXA

Castelló - Caixa d'Estalvis de València, Castelló i Alacant

UN DIA DE MARXA

Per FRANCESC NAVARRO

PANTÀ D'ULLDECONA - REFUGI DE LA FONT FERRERA

Aquesta excursió s'emmarca dins dels possibles recorreguts que es poden fer per la Tinença de Benifassà. Una gran part de la marxa es realitza per pista forestal, però la seua bellesa és tanta que ens oblidem de seguida d'aquest fet.

La Tinença de Benifassà és un dels pocs racons que ens queden per observar una natura verge i encara lliure de les mans especuladores i destructores de l'ambició i la ignorància. La simplicitat de la natura pot ser un bon reflexe de la simplicitat de la nostra intel·ligència.

Encara som a temps d'enamorarnos de la Tardor observant el canvi de tonalitats de color quan el sol passa enmig de les fulles dels aurons, els fajos, els roures, etc.; o també podem vibrar d'ansietat amb l'explosió de la seua Primavera o, i per què no?, reposar a l'ombra i el silenci dels seus boscos a l'Estiu, i també, en sentir el fred a la pell, gaudir amb l'escalfor del

refugi de la Font Ferrera, o el que és encara millor, sentir com t'envolten uns braços que t'estimen.

El recorregut comença després d'haver passat la presa del pantà, que queda a la dreta. En haver creuat el pont que salva una de les cues del pantà (la del Barranc de la Pobra).

TEMPS REAL INVERTIT: 5 h.

TEMPS

TOTAL	PARCIAL
00.00'	00.00'

Eixim per la pista forestal que comença a la dreta del pont del Pantà d'Ulldecona, quan passa el pont després de la presa. Seguim per aquesta pista, que recorre el marge esquerre (en el sentit de la marxa) del Pantà. Després d'haver recorregut 2'3 quilòmetres per la pista, a la dreta hi ha uns xalets; a l'esquerra puja una pista que deixa una masia a la dreta; com es pot

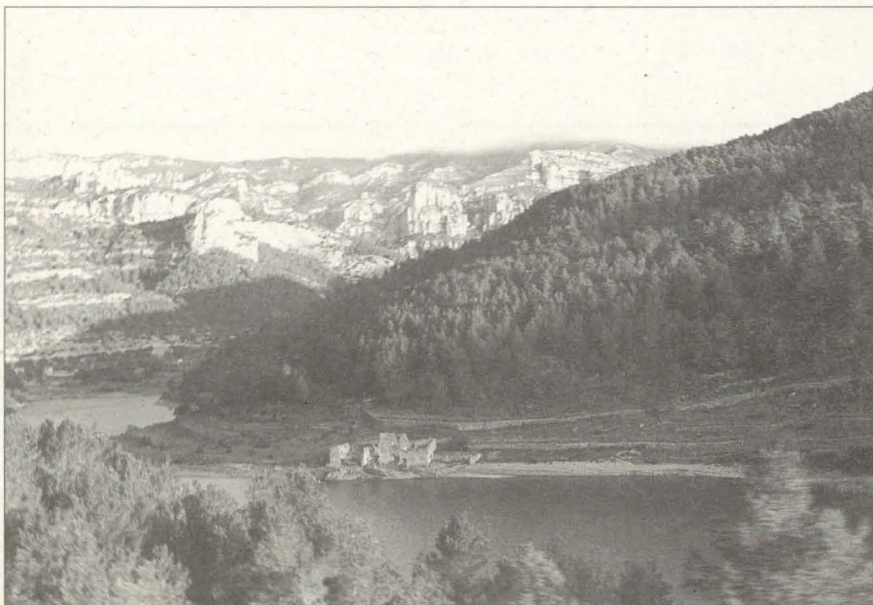
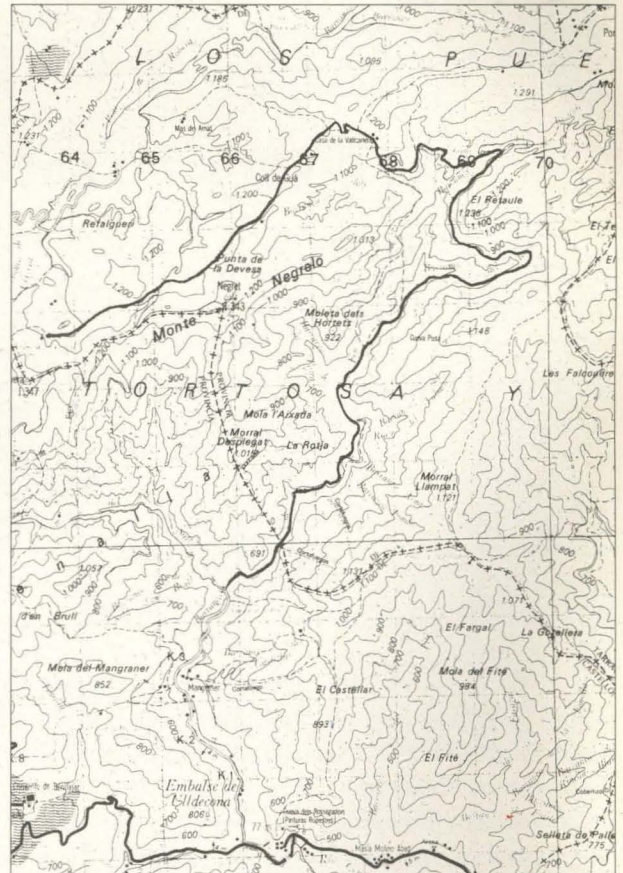
comprovar, hi ha senyals blancs i grocs de P. R. (sender de petit recorregut). Aquest recorregut forma part de la xarxa de senders que el CENTRE EXCURSIONISTA DE CASTELLO ha realitzat a la Tinença de Benifassà. Nosaltres seguim tot recte per la pista.

00.25' 00.25'

Creuem un pont que salva l'acabament de la cua del pantà, i seguim per la pista, tot deixant a la nostra esquerra el Barranc de la Fou.

00.31' 00.06'

A la dreta hem deixat una font molt pobra que es distingeix pel gamelló que hi ha per recollir la poca aigua que cau; és la Font de la Fou. Hi ha una continuació de la pista a l'esquerra (que va pel barranc del Salt fins Fredes) i un altra a la dreta; agafem la de la dreta.

Pantà d'Ulldecona

Foto: Anna Bueso

01.15' 00.44'

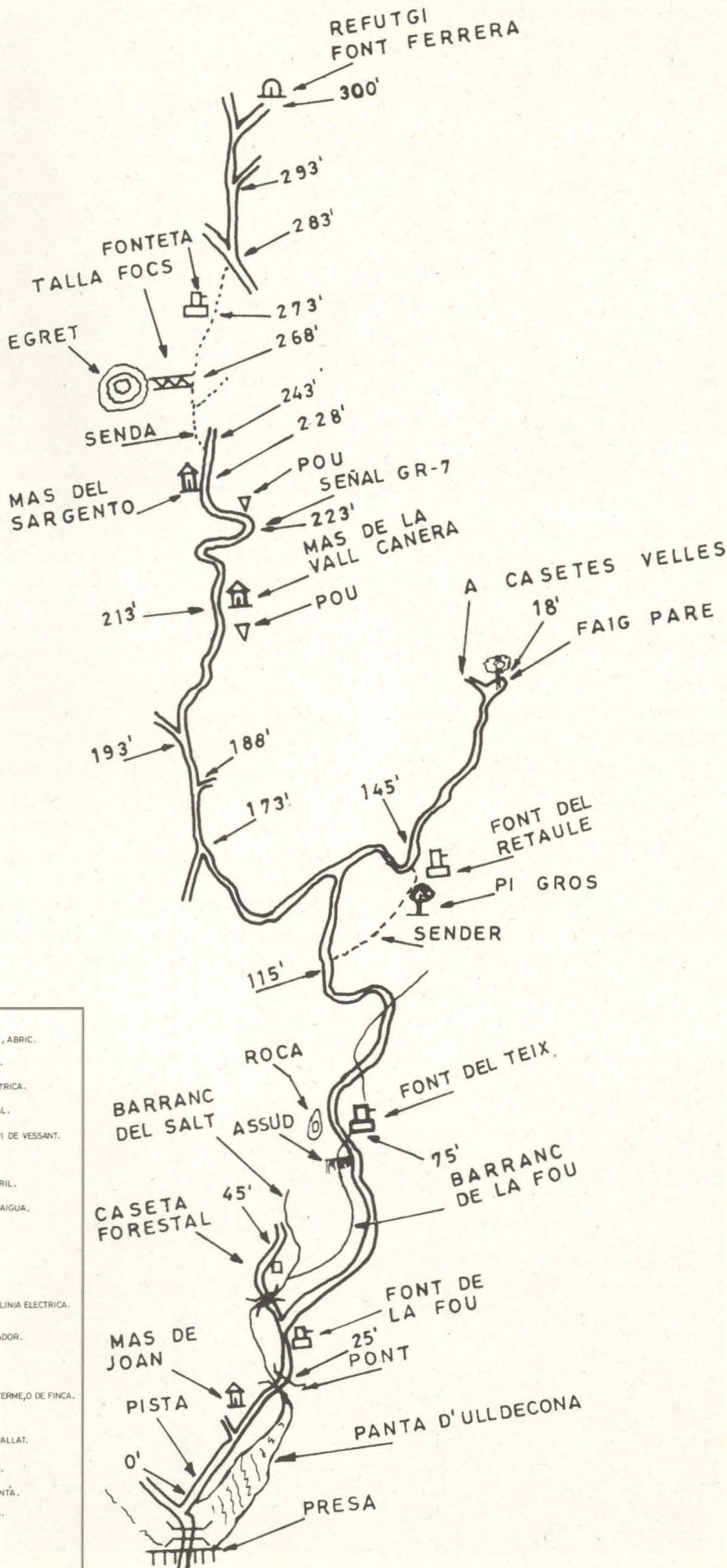
Creuem el barranc de la Fou pel costat (a l'esquerra) d'una immensa mola rocosa; a la dreta hi ha la Font del Teix. Seguim per la pista.

01.55' 00.40'

A la dreta puja un sender que passa per baix del Pi Gros i acaba a la Font del Retaule, un lloc preciós on se'n puguem trobar. Si no trobeu el sender, en arribar a la cruïlla de pistes, pugeu per la de la dreta, a uns minuts, en una corba a l'esquerra; a la dreta trobareu també la font, i el pi una mica més endins.

02.25' 00.30'

Arribem a la Font del Retaule i, per tal de continuar el nostre recorregut, eixim un altre cop a la pista (a uns metres de la font). La nostra direcció és a l'esquerra i baixant (si volem veure el bosc de fajos hem de seguir per la dreta, arribar al "faig pare" (18') i tornar). Passem la cruïlla deixant a la dreta la pista per on veníem

	POBLE.		COVA, MINA, ABRIC.
	MAS.		SIMA, POU.
	MASADA.		LINIA ELECTRICA.
	FONT, ALJUB, PUNT D'AIGUA.		PONT, GUAL.
	REFUGI - REFUGI DE PASTOR.		COLL, CANVI DE VESSANT.
	TORRE - MAS FORTIFICAT.		NEVERA.
	CASTELL.		FERROCARRIL.
	ERMITA, ESGLESIA, CEMENTERI.		DEPOSIT D'AIGUA.
	RIU, BARRANC, CURS D'AIGUA.		MOLI.
	BOSC.		RUNES.
	ARBRE.		CIM.
	VISTA PANORAMICA, LLOC CURIOS.		PAL, TORRE LINIA ELECTRICA.
	CONSTRUCCIO.		PAL INDICADOR.
	PARET.		PEIRO.
	BANCALS DE CONREU.		MOLLO DE TERME, O DE FINCA.
	CINGLES.		VALLAT.
	SERGALLAR, TERRAPLÉ.		PORTA DE VALLAT.
	PISTA, CAMÍ.		TALLAFOCS.
	PISTA ABANDONADA - SENDER AMPLE.		PRESA, PANTÀ.
	ASSAGADOR - LLIGALLÓ.		CARRETERA.
	SENDER RECORREGUT.		BASSA.

abans d'agafar el sender, deixant un altra pista a l'esquerra, una a la dreta i un altra a l'esquerra.

03.33' 00.08'

Arribem a les masies de la Vall Canera; a la dreta hi ha un pou amb aigua. Seguim per la pista.

03.43' 00.10'

A la pista trobem el primer senyal del sender de gran recorregut G.R. 7. A pocs minuts a l'esquerra hi ha el Mas del Sargento. Seguim per la pista.

04.03' 00.10'

Seguim per l'esquerra per un sender que puja i va per l'altra vessant de la muntanya, endinsant-se en un bosc profund de pins.

04.28' 00.25'

El sender travessa un tallafocs. Estem caminant per baix del Pic Negrell. Després el sender s'embozca un altre cop.

04.33' 00.05'

A l'esquerra hi ha una petita font que neix enmig d'unes roques. Un petit gamelló recull l'aigua. A l'estiu no sol haver-hi aigua.

04.43' 00.10'

El sender desemboca a una pista; la seguim per l'esquerra, i, a la bifurcació per la de la dreta, deixem un altra pista a la dreta.

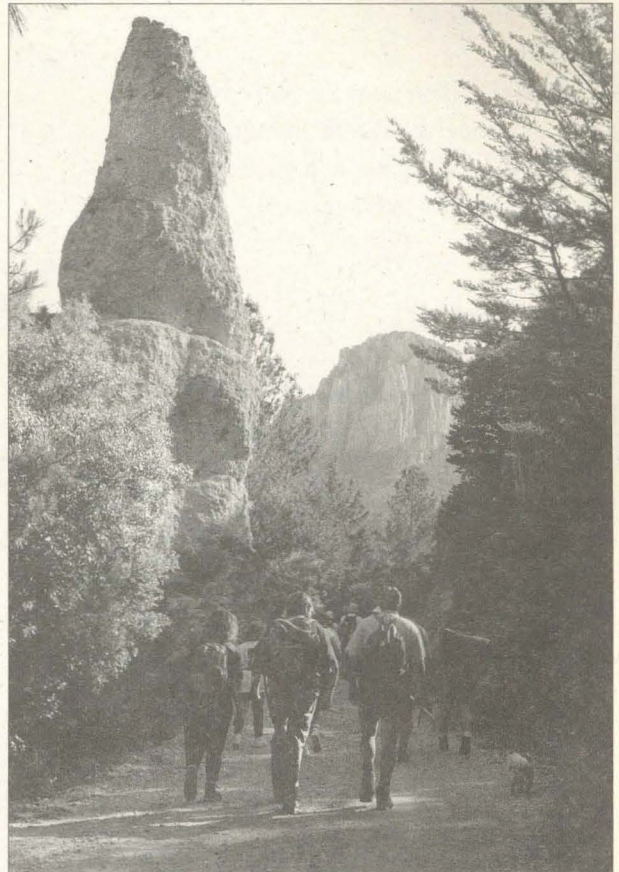
05.00' 00.07'

Apleguem al refugi de la Font Ferrera, propietat de la U.E.C.

* * * * *

Plànols que es poden utilitzar pel recorregut: Instituto Geográfico Catastral Escala 1/50.000 Beceite.

Els Ports de l'editorial Alpina.

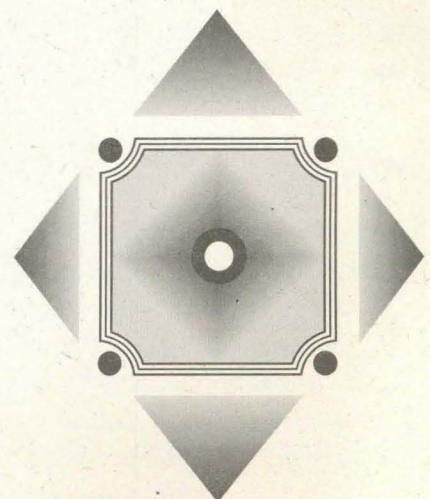

Barranc del Mangraner

Foto: Anna Bueso

Us recordem que l'horari que figura al recorregut és temps de cronòmetre: es a dir que no s'hi han comptabilitzat temps de descans o parada; per tant, si es desitja accomplir aquest temps, el senderista haurà de procurar-se un cronòmetre i aturar-lo cada cop que interrompesca la marxa, tornant-lo a engegar quan comence a caminar de nou.

* * * * *

Refugi de la Font Ferrera

Foto: Anna Bueso

ECOLOGIA I CONSCIÈNCIA

Per GUILLERMO ESCOLANO

Després dels darrers articles al voltant de les idees i alternatives plantejades per Fritjof Capra sobre el canvi de paradigma a la nostra societat, voldria fer una petita reflexió per tal d'iniciar un debat al voltant de l'ecologia, la futura organització social i els nostres valors dominants. En primer lloc es situaria per mi la necessitat d'un CANVI, sentit com una força interior que ens projecta cap endavant, i que es tradueix en el desig d'un tomb de rumb en l'orientació d'una societat, que ja ha demostrat fins el límit, la seua capacitat de destrucció i explotació de la Natura i els seus recursos, en benefici d'uns pocs (societat occidental industrialitzada o primer món) i a més a més d'una sola espècie-l'home-. Aquest canvi, necessari i evident (quasi per tothom), sinó volem aconseguir la nostra auto-destrucció (canvi climàtic, desertització i destrucció dels boscos tropicals, destrucció de la capa d'ozó, superpoblació, perill nuclear, destrucció i extinció d'espècies, etc...), passa per modificar i canviar radicalment la nostra relació amb la Terra (entesa com un ecosistema únic-Gaia-), i per tant es obliga a replantejar-nos totalment el nostre comportament amb el nostre entorn i amb els nostres veïns, -tant homes i dones com plantes, pedres o animals-. Aquest replantejament ens porta, en primer lloc, a girar la vista enrera, i reprendre alguns d'aquells camins que hem deixat oblidats (història, tradicions, valors,...) i que vam menysprear per antics, obsolets o poc "científics" en el nostre esdevenir històric. En segon lloc, hauríem d'obrir-nos a conèixer i a comprendre les altres cultures (extingides o existents) i els altres pobles que no tenen els mateixos valors i creences que nosaltres, i que també hem menyspreat per

Estudiant l'entorn botànic del Desert

Foto: Vicent Font

endarrerits, bàrbars, salvatges..., perseguint-los i/o exterminant-los, en nom de la modernitat, la veritat, la democràcia, la ciència, fins i tot en nom de Deu.

Així hem de recuperar abans que res la HISTÒRIA, tant la nostra com la dels altres pobles de la Terra, per veure on ens hem equivocat, i així tots junts poder aprendre de l'experiència, recuperant i recomençant tots aquells camins que per la nostra supèrbia hem menyspreat en el passat, i que ara ens mostren la seua validesa.

Dins d'eixa recuperació de la memòria i de l'obertura als altres pobles i cultures es troba, com diu Vandana Shiva, el culte o l'estimació de la terra com a lloc sagrat. "La desacralització del sòl és conseqüència dels canvis en la significació de l'espai. L'espai sagrat, l'univers de tot significat i de tota la vida, la font de tota subsistència, es veu transformat en un simple lloc, en un punt en l'espai cartesià. Quan un lloc s'identifica amb un projecte de desenrotllament, es destrueix com a lloc espiritual i ecològic... La ironia de la desacralització de l'espai i del desarrelament de les comunitats és que les categories seculares de l'espai utilitzades pel desenvolupament transformen els habitants originals en aliens a la seua llar, mentre els

estrangers prenen eixa llar com la seua propietat privada. Es duu a terme una redefinició política de la gent i la societat mitjançant canvis de la significació de l'espai. És creen noves fonts de poder i control sobre la natura i la societat. El poder i el significat passen d'estar arrelats a la terra a estar lligats a l'Estat i al capital global." (1)

Peter Berger va descriure el progrés actual com "la creixent condició del desarrelament". Per ell, la creació del desarrelament és a la vegada conseqüència de la destrucció ecològica de la llar i del trencament dels vincles culturals i espirituals del poble amb eixa llar. La paraula *ecologia* deriva de la paraula grega *oikos*: llar. La destrucció ecològica és, en la seua essència, la destrucció del sòl com a llar espiritual i ecològica.

Aquestes reflexions sobre el paper de la terra i les arrels crec que haurien de ser més extensament tractades, ja que són, per mi, el fonament i la clau del pensament ecologista i del canvi de paradigma que proposa el moviment de la Nova Era. És per això que ho tractaré al proper article. Espere i desitge els vostres comentaris. Fins ara.

(1) "El vincle sagrat amb la terra" Vandana Shiva. Conferència donada el 1989 al Schumacher College, de Dartington, Anglaterra.

PERSONATGES ESTEL·LARS

Entrevista amb
ARTURO BALTANÀS

Aquesta vegada hem hagut de fer una incursió en un terreny diferent, hem visitat una farmàcia, la farmàcia del nostre amic Arturo. Allí, envoltats per medicaments i amb una sensació de tranquil·litat, perquè la farmàcia ja estava tancada, hem intentat sorprendre'l però no ha estat possible. Arturo ha reaccionat ràpidament i s'ha adaptat perfectament al terreny, com ara mateix podreu comprovar.

L'ESTEL.- Què és el que fa que et dediques a l'excursionisme com afecció principal? Quins avantatges hi trobes?

ARTURO.- Avantatges tots: fer esport, convivència amb la gent, trencar la rutina diària, etc.

L'ESTEL.- Quina visió específica de l'excursionisme creus que et dona la teua professió de farmacèutic?

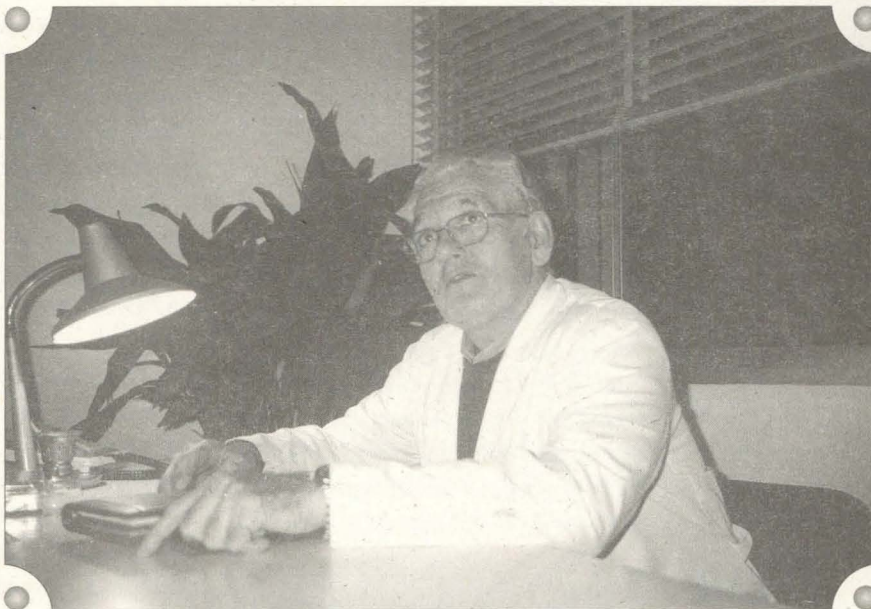
ARTURO.- Possiblement la meua formació i la tendència que tinc a les ciències naturals fa que estiga molt a prop del que veig i sent quan faig senderisme. No voldria quedar-me però amb un aspecte diguem-ne científic, perquè de les meues eixides m'agrada molt també l'ambient heterogeni de les excursions, tenir contacte amb la gent de la muntanya, dels masos i dels pobles. Probablement cadascú dels que hi anem tenim un sentit diferent de la vida i de la societat, però hi ha quelcom que ens uneix i és caminar. Això fa que et pugues entendre amb gent que en principi és molt diferent.

L'ESTEL.- Tu ets original de ciutat?

ARTURO.- No, jo sóc d'origen rural, la qual cosa m'ha condicionat al contacte amb la natura. M'agrada el sol, la pluja, el vent, els paisatges, els quals canvien segons l'època i l'oratge. Trobe que l'home de ciutat no viu els canvis estacionals, no entén la biologia; els canvis estacionals te la fan entendre.

L'ESTEL.- Participes freqüentment a excursions amb el C.E.C., però també vas de tant en tant amb d'altres entitats; ens podries dir quines?

ARTURO.- Són el "Club de Montaña Alcarreño", "Haciendo Huella" i "Montañeros de Aragón". Amb tots ells tinc relacions esporàdiques quan m'abelleix caminar per alguna zona

on amb el C.E.C. no és probable que hi anem.

L'ESTEL.- Des de quan participes amb el C.E.C.?

ARTURO.- Vaig tenir un lleuger contacte quan encara era al carrer Jover, però, en realitat, vaig començar a anar amb més freqüència ara fa uns cinc anys. Crec que l'època actual és una època molt bona per al C.E.C. i que el Centre funciona i es fan moltes coses.

L'ESTEL.- Quines particularitats fan, segons tu, diferent el C.E.C. d'altres entitats excursionistes que tu coneixes?

ARTURO.- Crec que l'esforç és el

factor diferencial. El nostre C.E.C. és més exigent en l'esforç. Els altres centres que conec són més fluixos. També destacaria que la convivència a les marxés és molt bona, hi ha més integració. Això ve afavorit perquè hi ha un fons de gent molt permanent que li dona consistència i continuïtat a l'activitat excursionista. Als altres centres sol haver molta rotació i no es crea un clima acollidor.

D'altra banda destacaria que l'organització es fa a la nostra mida i és suficientment bona. La gent és flexible en adaptar-se a les possibles incomoditats. Es fa el que es pot... quan es pot. Això llima les arestes que hagen pogut sorgir.

L'ESTEL.- T'ha defraudat alguna excursió?

ARTURO.- No cap. Sempre hi ha alguna cosa bona i com que m'agraden tots els aspectes...

L'ESTEL.- Un aspecte molt comentat a les excursions és el de la velocitat de desplaçament del grup. Quina és la teua opinió sobre aquest tema?

ARTURO.- Parar, concentrar-se, apreciar l'entorn és, en tot cas, una opció

personal. Cadascú te les seues facultats físiques i de captació del paisatge que l'envolta. Jo visc el camp, m'agrada portar una velocitat distinta però mantenint el contacte.

L'ESTEL.- Creus que les noves generacions tenen un concepte diferent de les excursions?

ARTURO.- No, crec que fonamentalment el concepte és el mateix. Potser l'expressen de manera un poc diferent a la nostra. En canvi, pense que participen poc. A les activitats es veu més gent major que jove. Potser els estudis són l'explicació. El C.E.C. hauria d'estimular més encara la participació dels joves. Malgrat tot, són situacions que no es poden forçar, han de produir-se de manera natural.

L'ESTEL.- Quin futur li endevines al C.E.C.? Penses que es massificarà?

ARTURO.- Crec que no, perquè es demana esforç i sacrifici. Sempre es farà una selecció natural, per més bona i cara que siga la motxilla.

L'ESTEL.- En parlar amb Arturo estem escoltant una música clàssica de fons i la sensació de pau i tranquil·litat augmenta. Únicament ens caldria canviar els medicaments de la farmàcia per un paisatge muntanyenc. Aprofitem per demanar-li a Arturo que és el que li agrada escoltar i llegir.

ARTURO.- M'agrada molt la música clàssica i la "country". De lectura tot. Araestic llegint la biografia de Goya. Sóc especialment afeccionat

a la Història. Penso que molts dels problemes que tenim ara venen dels segles XVIII i XIX perquè l'absolutisme va posar entrebancs al desenvolupament social.

L'ESTEL.- Com és natural, tindràs alguna anècdota curiosa?

ARTURO.- La primera satisfacció amb el C.E.C. la vaig tenir en Sant Vicent de Cortes, en ser considerat pels del poble com l'única persona normal del grup, perquè, al seu parer, els altres eren una colla de peluts i de "hippies".

L'ESTEL.- Segons tu, què li falta i què li sobra a L'Estel?

ARTURO.- Podria ser més extens i amb més participació de la gent. També trobe a faltar una mena de crò-

nica de les darreres excursions que s'han fet. Cada excursió hauria de portar un cap i un "cronista".

L'ESTEL.- i al Centre?

ARTURO.- Una seu "normalitzada" i amb més cabuda, que fera més factible la convivència, sense passar-se'n de mida, però és que ara... Ah! i acabar el refugi de les Mallaes.

L'ESTEL.- Quins plans reals i somniats tens per al 97 quant a excursions?

ARTURO.- Podríem fer tots junts un altre tram de l'Alto Tajo, des de la Hoz seca a Peralejos de las Truchas i al Barranco del Horcajo.

He somniat en anar a La Patagonia, per l'exòtic i llunyà, però em sembla que estarà difícil.

L'ESTEL.- Què és el que valores més al C.E.C.?

ARTURO.- Les dues vessants que te. La humana i l'esportiva. Tot l'esforç compartit m'ha permès d'assolir plenitud. Però més, molt més, ho han fet les vivències inoblidables amb amics tan interessants com els que he pogut conèixer.

**corre[®]
corre**

Calcem l'esport

C/ Campoamor, 5 - Tel. 23 16 20
12001 CASTELLÓ

— ESPECIALISTES EN CALCER ESPORTIU I PRENDES ESPORTIVES.

— BÀSQUET, SENDERISME, «RUNNING», ETC.

— PREUS ESPECIALS ALS SOCIS DEL C. E. C. EN SABATILLES I BOTES DE SENDERISME.

El proppassat 8 d'octubre moria a Castelló, la seua ciutat, la nostra companya

HELENA BELLIDO I QUEROL

El C.E.C. s'enorgulleix d'haver-la tinguda entre les sòcies més actives, alhora que proclama la seua fidelitat a la trajectòria humana i cívica d'aquesta castellanenca exemplar.

EVOCACIÓ D'HELENA

Necessitava que transcorreguera algun temps per poder recuperar la serenitat que m'ajudava a traçar, des de la tensió controlada, el perfil humà de la nostra Helena entranyable. És ara justament, una mesada després de la seua salvatge mort, que em trobe capaç de proclamar que la nostra va ser una Helena dolcíssima i alhora de personalitat impetuosa, una compan-

ya irrepetible i, per això mateix, insubstituïble.

Sabem que les morts, amb totes les circumstàncies que les envolten, són d'allò més absurd. Ho sabem, però ens resistim a reconèixer la realitat crua i nua. Per la nostra banda, mai no ens plegarem a acceptar que la nostra Helena ens deixara en la plenitud dels seus 26 anys, just quan més falta ens feia. Ni ens resignarem mai a entendre que trobara la mort el mateix dia que tenia previst — impel·lida per les seues conviccions pacifistes — d'assistir a una conferència de Mendiluce, i un dia abans de complir amb el seu compromís patriòtic que la feia traslladar-se a València, per participar en la manifestació del 9 d'octubre. Tota Castelló haurà de recordar la nostra Helena, amb passa ferma i entusiasme desbordat, enlairant la torxa del Correllengua, gairebé la vespra del seu dia fatídic.

Em reconec desinformat per poder establir les coordenades bàssiques que van definir la trajectòria biogràfica d'Helena. De tota manera, mantinc una certa con-

vicció que un dels eixos fonamentals de la seua vida el va constituir la seua resposta personal a la crida que ella percebia procedent de la profunditat de les veus del seu poble. I, en aquest sentit, la recordem, i la recordarem sempre, treballant al Col·legi Censal, ben activa en diversos campaments del voluntariat cívic, fermament compromesa en el moviment de *Greenpeace*, entusiasta davant les meravelles que ens brinda cada racó del nostre paisatge, decidida a dur endavant la petita aventura d'una nova llibreria catalana a la nostra ciutat, dinamitzant tota mena d'iniciatives nacionalistes...

I, dins els murs d'aquesta llar excursionista, Helena sempre quedarà com una activista irrefrenable, que mai no va deixar-se abatre per les dificultats, davant les quals reaccionava amb coratge. La figura d'Helena camparà viva pels indrets de les Mallaes, un altra de les seues il·lusions nobilíssimes.

De la seua personalitat ens han colpit, per damunt de tot, la fermesa de conviccions i la generositat en els compromisos, l'estricta solidaritat amb les tribulacions dels més desvalguts d'arreu del món i alhora la lleialtat més noble amb la pròpia pàtria, la sinceritat i l'honestedat... I, naturalment, en aquells que vam tenir la fortuna de tractar-la més de prop, ens resten inesborrables en el record expressions vivíssimes d'amistat sincera

i d'un somriure que solia manifestar-se contingut. Hi havia, potser, en aquella contenció un cert toc premonitori de les presses tràgiques amb què la mort havia de maltractar-la.

En qualsevol cas, Helena, un tiny inconfusible de tragèdia va marcar la nostra darrera excursió, precisament la que havíem iniciat amb il·lusions tan intenses, a la Pica d'Estats, en ple juliol. Ascendir al cim emblemàtic de la nostra nació i coronar-lo envoltats per la senyera va constituir un dels episodis gratificants que vam poder compartir amb tu. Qui podria oblidar-lo mai, aquell cap de setmana tan punyent! I, veges per on, també amb tu teníem projectada l'excursió al Turmell, que va fracassar perquè fatalment quedaves atrapada entre les urpes sinistres de la mort.

Ja ho veus, Helena, la teua absència ens deixa força desorientats i desvalguts, una mica solitàries i solitaris davant de tants projectes que tenim pendants i als quals havies contribuït amb totes les forces. Ignore com ens pugues mirar ara tu, des de l'altra riba. De

tota manera, tingues ben en compte que les petjades que ha deixat el teu pas per ací resten lluminoses, inconfusibles, per a cada companya i cada company del teu CENTRE EXCURSIONISTA DE

CASTELLÓ, com una marca més que trobarem en les nostres reconfortants senderes.

VICENT PITARCH

Familia Bellido-Querol

Madrid, 21 de octubre de 1996

Queridos amigos:

Hemos recibido la triste noticia del fallecimiento de Elena. En Greenpeace sabemos muy bien el aprecio que sentía por nuestra organización -que era la suya- y el entusiasmo con el que apoyaba nuestras campañas.

Esa dedicación al trabajo de Greenpeace hizo que Elena se presentase a candidata a miembro del Consejo de nuestra organización en España, y fuera elegida por los otros socios de la Comunidad Valenciana como una de sus representantes.

Desgraciadamente, no podremos contar con su ayuda directa en nuestras tomas de decisiones en el futuro. Sin embargo, su apoyo, su entusiasmo y la confianza que mostraba en Greenpeace nos harán seguir teniendo muy en cuenta que personas como Elena son las que consiguen que organizaciones como esta, en la que ella creyó tanto, sean la esperanza de un mundo mejor. No la olvidaremos.

Recibid el sentimiento y el cariño de todos cuantos integramos el equipo de Greenpeace.

Un fuerte abrazo.

Xavier Pastor
Presidente

GREENPEACE

San Bernardo, 107, 1.º 28015 Madrid. Tel. (91) 444 14 00. Fax (91) 447 15 98
Pelai, 32 átic. 08001 Barcelona. Tel. (93) 318 77 49. Fax (93) 412 33 77
Ses Rafalletes, 13. 07015 Palma de Mallorca. Tel. (971) 40 58 12. Fax (971) 40 45 69
@ INET Greenpeace. Spain @ green2.lai.de

COMISSIONS

MALLAES

« El nostre refugi »

Els dies 26 i 27 d'Octubre de 1996 es va treballar en les **Mallaes** realitzant les següents feines:

- Vam cobrir amb formigó la solera del menjador.
- Es van alçar les parets de pedra, marcant les finestres.
- Enderrocàrem els forjats de viguetes de fusta.
- Es rejuntà la paret de pedra: sanejant-la i reforçant-la.
- Es va preparar l'ampliació de la porta de la cuina.

Aquests treballs van ser realitzats per l'obrer Ramon de Forner i els seus ajudants *Dolors Llorens, Rosa Garcia, David Beltrán, Isidre Boné, Ricardo Catalán, Xavi Muñoz, Pascual Fuster i Joan Gimeno*. A més del magnífic paisatge que es divisa des de les **Mallaes**, vam gaudir d'un dia assolellat i una suau brisa. De tota la intenció es va encarregar *Paco Navarro*, a més de ser el cuiner d'aquestes jornades i estar treballant en els llindals de les finestres.

Però, són moltes altres les persones que estan col·laborant; *Lledò* ens va

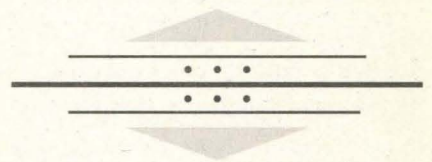
Fotos: Rosa García i Pasqual Fuster

donar les fulles de les finestres i de la porta; *Pep Manase* està fent els bastiments de les finestres; *Jordi Selma* està preparant el bastiment de la porta del refugi; *Ismael* a més de col·laborar en el trasllat de les portes i finestres, està preparant diferents vistes i plànols del refugi amb el programa de diseny per ordinador AUTOCAD. A la propera revista del C.E.C., esperem incloure alguna d'aquestes vistes interiors i exteriors, que ens done una idea de com serà el refugi.

Cada vegada es més gran la participació, i el refugi de les **Mallaes** va adquirint forma i cos. Però encara així, volem recordar, que qualsevol ajuda ens resulta de molta utilitat; necessitarem materials de construcció: rajoles, teules, bards...; si has fet reformes i t'han sobrat, ja saps on pots aportar-los.

També necessitarem mobles de cuina, portes de cambra de bany, aparells sanitaris...

El proper 23 i 24 de Febrer ens tornarem a reunir per plantar arbres en les **Mallaes**, si bé se sap que hi haurà paella, encara no sabem el nom del cuiner o cuiners. Com que a mesura que el projecte es va materialitzant, són més els que acudim, també hi cap la possibilitat de fer altres treballs, com podar arbres, replegar aigua dels pous, traure enderroc i portar material, a més de mirar el paisatge i passar-ho bé. Us tindrem informats.

Per a tota
la família

OPTICA MAYOR

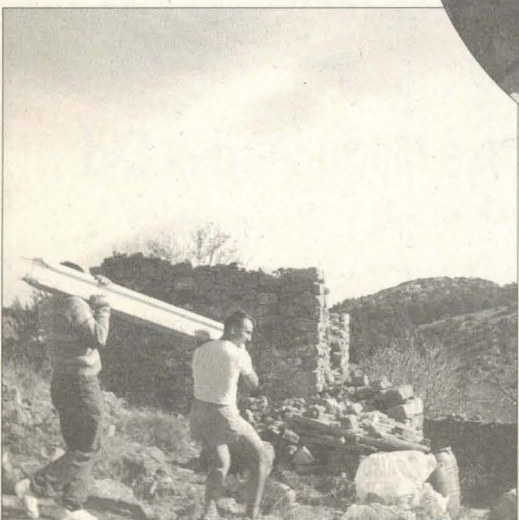
ULLERES + VIDRES
+ ASSEGURANÇA

des de **6.900 Ptes.**

C/ Major, 16 - CASTELLÓ
Tel. 23 53 12

VISION GRUP
OPTICAS

AVUI PARLA...

PLATAFORMA CARRIL-BICI

La "Plataforma Carril-Bici" és una agrupació d'associacions que té com a finalitat impulsar la creació i adequació d'infraestructures aptes per a la pràctica del ciclisme en la nostra província, així com fomentar el desenvolupament d'una normativa favorable al ciclisme i crear una cultura necessària que potencie l'ús de la bicicleta en qualsevol de les seues possibilitats.

Avui en dia l'ús de la "bici" s'ha estès de manera important entre la població. A més en les diferents conferències sobre "Habitat" de l'ONU es recorda la necessitat de facilitar l'ús d'aquest mitjà de comunicació, per promoure més qualitat de vida en les ciutats; així com es presenten nombrosos exemples de les iniciatives preses en diferents llocs del món.

Dins d'aquesta línia d'actuació, en Espanya el MOPU ha començat un programa "Vies verdes", que pretén transformar part dels 4.500 km. de vies fèrrees en desús, en vies aptes pel senderisme, cicloturisme o passejos eqüestres; alguns kms. d'aquest projecte ja són una realitat. El 1966 es va finalitzar l'obra del carril Girona-Olot amb 60 km. i la senda de l'Os en Astúries amb 22 km. Altres trajectes a punt d'inaugurar-se són: Astillero-Obregón (Cantàbria, 8 km.), Camas (Sevilla, 2 km.), Esla (León, 11 km.), Sierra (Cádiz, 32 km.), Gandia-Oliva (València, 6 km.) i en Alacant: Alcoi-Agost, Alcoi-L'Orxa, Muro d'Alcoi-Villena i Albàtera-Torremanzanas (185 km.). Dins de l'àmbit urbà són molts els Ajuntaments que estan desenvolupant una xarxa de carrils per bicicletes.

En la nostra província aquest tipus d'iniciatives han començat ara a des-

plegar-se de forma tímida, i seria necessari que es planifiqués acuradament, per dissenyar una xarxa de comunicacions que anés unint els carrils ja existents i prevegués el traçat dels futurs carrils-bici, completant una malla viària alternativa que podria oferir molt diversos beneficis.

Un bon exemple del que diem, podria ser un circuit que comunicés Castelló amb Oropesa, connectant-les per la costa, aprofitant l'existència del carril-bici de l'Avinguda del Mar i del de Benicàssim, a més es podria perllongar el de Benicàssim fins arribar a l'actual via del tren i aprofitar el llit d'aquesta com a carril-bici fins a Oropesa; d'aquesta forma aconseguiríem un dels carrils bici més bells d'Europa. Un altre projecte podria ser unir el Grau de Castelló amb Almassora i Burriana per la costa fins al "Clot de la Mare de Déu"; un altre seria la ruta de les ermites de Castelló; o Alcossebre-Penycola...

La bellesa paisatgística d'aquests circuits suposaria no tan sols elevar la qualitat de vida dels habitants, sinó també un important atractiu turístic que sumar als ja existents en la nostra província. Aquest

tipus d'ofertes turístiques ja estan proliferant en països del nostre entorn, ja que cada dia és major el nombre de persones que viatgen acompanyats de les seues bicicletes per poder disfrutar passejant i coneixent més detingudament els paratges de la regió. Així, països com Holanda, França, Àustria..., tenen una important oferta turística en què l'atractiu és conèixer la seua geografia i cultura mitjançant rutes ciclistes.

El col·lectiu "Plataforma Carril-Bici" agrupa les següents associacions: Amics de la Bicicleta, Amics de la Natura, Residentes y Veraneantes en Benicàssim, Associació de Minusvàlids, Associació de Veïns "El Faro" del Grau, Centre Excursionista de Castelló, Els Verds, Federació Castellonense de Ciclisme, Grup Ecologista de Vilafranca, Penya Ciclista Desert de les Palmes i Plataforma Cívica de Castelló.

Confiem per tant en la sensibilitat de la nostra societat i autoritats per dur endavant aquests tipus de projectes que tan necessaris són i seran en la nostra qualitat de vida.

* * *

SCHWEITZ

SEGUROS

COMPANYIA ANÒNIMA D'ASSEGURANCES

José María Verdés Cid

DELEGAT PROVINCIAL

ACTIVITATS PREVISTES

GENER

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
28	29	30	31			

← Serra de Borriol. ***

← 41.ª Pujada a peu a Penyagolosa. ***

FEBRER

						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28			

← Curset d'Esquí i recorregut a peu. ***

← "Bailia templaria de Cantavieja". ***

← Ahín-Benitandús. *

← Plantà d'arbres a les Mallaes.

MARÇ

						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	31	25	26	27	28	29	30

← Setmana d'Esquí.

← Recorregut per la Serra d'Irta. **

← Recorregut Geològic pel Desert de les Palmes.

← La Ruta dels Dinosaurès. *

SIGNES:

* Marxa de dificultat lleu.

** Marxa de dificultat mitjana.

*** Marxa de dificultat forta.

**** Marxa de dificultat molt forta.

Al fons, mola Monchén

Foto: Anna Bueso

PROGRAMA D'ACTIVITATS PEL 1er TRIMESTRE DE 1997

GENER 12 SERRA DE BORRIOL

- **Dificultat** ***
- **Eixida.**- A les 8 del matí de la Plaça de l'Ajuntament de Borriol.
- **Itinerari aproximat.**- Peiró de Borriol - Pou del Portugués - Mollet - Sant Miquel - Font d'En Ros - Font del Voltor - Tossal Blanc - Barranc de les Ermites - Font de la Botalària - Borriol.
- **Instruccions específiques.**- Portar esmorzar i dinar.

GENER 24-25- i 26 41.ª PUJADA A PEU A PENYAGOLOSA

Aquesta serà la 41.ª Pujada a peu a Penyalosa. Una clàssica, un repte, una passada d'excursió, una canya de muntanya. Sortim de Castelló, passem per llocs emblemàtics, com Sant Vicent de Borriol, camí dels Pelegrins de les Useres, Sant Miquel de les Torrosselles, Pla de la Creu, etc.

- **Dificultat** ***
- **Eixida.**- Totes les eixides es faran des de la Plaça de Sant Roc:
Primera.- Dia 24 a les 8 del matí.
Segona.- Dia 24 a les 7 de la vesprada (modalitat "heavy").
Tercera.- Dia 25 a les 8 del matí.
- **Tornada.**- Hi haurà autobusos des de Sant Joan.
-Dia 25, un hora després d'arribar les expedicions del dia 24.
-Dia 26, un després del dinar i un altre un hora després d'arribar l'expedició del 25.
- **Itinerari aproximat.**- Sender GR-33, Sender de la Lluna Plena.

Valdelinares

Foto: Anna Bueso

- **Instruccions específiques.**- Es podrà sopar a les Useres les nits del 24 i 25 el clàssic tombet. També s'organitzarà el dinar a Xodos per als grups del divendres. Els familiars o acompanyants podran pujar el Diumenge 26 amb un dels autobusos i passar el dia a Penyalosa. (Eixida a les 9 del matí de la Farola).
Cal portar:
-Dia 24 matí, esmorzar i dinar.
-Dia 24 nit, sopar.
-Dia 25 matí, esmorzar i dinar.
En tots els casos cal sac de dormir, estoreta, capelina i roba de recanvi.

FEBRER 1 i 2 CURSET D'ESQUÍ I RECORREGUT A PEU

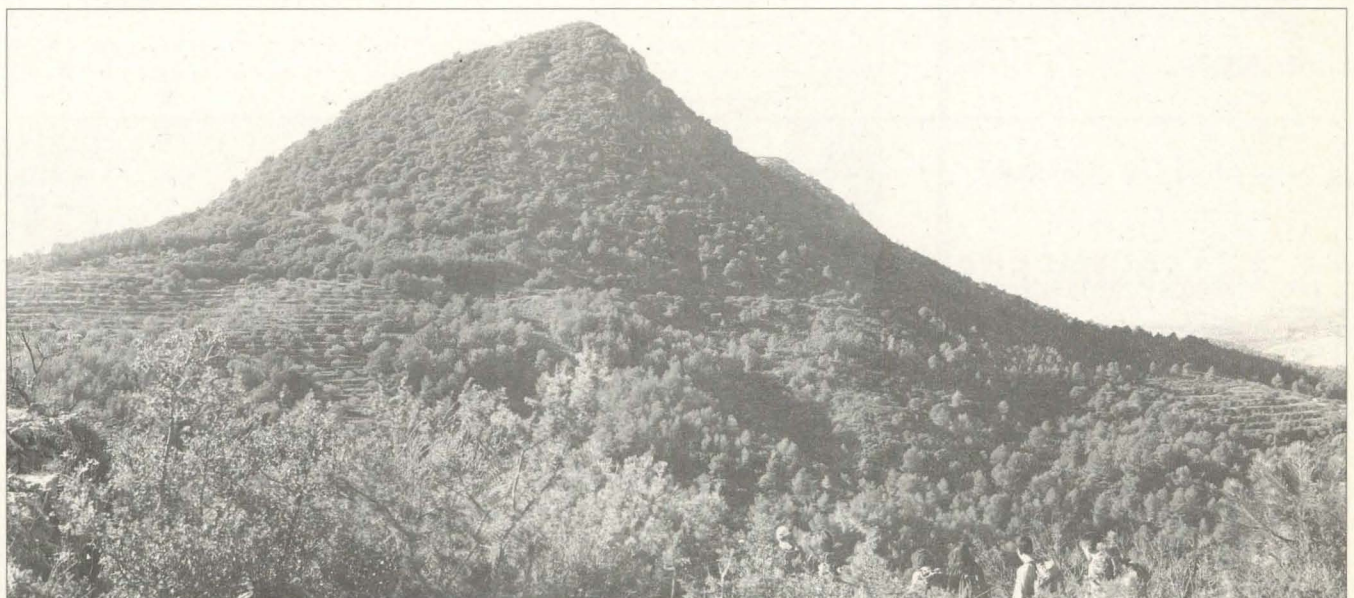
Com tots els anys en aquestes dates, el C.E.C. organitza un curset per tots aquells que mai no han esquiat. Els qui en saben, poden millorar el seu nivell amb els monitors de les pistes i uns altres poden matar el

cuquet, passant un cap de setmana a la neu o caminant.

- **Dificultat** ***
- **Eixida.**- A les 7 de la Farola.
- **Itinerari aproximat.**- Els caminants podran fer el dia 1 un recorregut per Valdelinares, Fuente del Pinarico, Ermita de Santa Isabel, Pico de Peñaroya i Alcalà de la Selva.
El dia 2, es farà una ruta encara per determinar.
- **Instruccions específiques.**- Demanar-les al C.E.C.

FEBRER 8 i 9 "BAILÍA TEMPLARIA DE CANTAVIEJA" CANTAVIEJA-TRONCHÓN- MIRAMBEL-LA CUBA-LA MATA

- **Dificultat** ***
- **Eixida.**- A les 6 del matí de La Farola.

El Mollet

Foto: Anna Bueso

• **Itinerari aproximat.**- *Primer dia:* Cantavieja-Ermita de San Cristóbal-Muela Mochén (1.779 m.) -Ermita de Santa Bárbara-Tronchón.

Segon dia: Tronchón-Antic camí a Mirambel-Mas de la Costera-Mas de Areis-Mirambel-Masico del Cabezo-El Canto de Oro (1.172 m.) -La Cuba-Tossal de La Mata-La Mata de Morella.

• **Instruccions específiques.**- Cal portar esmorzar, dinar, estoreta i sac. El sopar i el dormir seran a Tronchón en un lloc per determinar.

FEBRER 16

AHÍN - BENITANDÚS

• **Dificultat ***
• **Eixida.**- A les 8 del matí de La Farola.

• **Itinerari aproximat.**- Ahín-Veopantà de Benitandús-Orgues de Benitandús-Alcudia de Veo.

• **Instruccions específiques.**- Portar esmorzar i dinar.

FEBRER 22 i 23

PLANTÀ D'ARBRES A LES MALLAES

L'objectiu del treball és la replantació d'arbres al mas de Les Mallaes. Estarem dos dies. Si som prou gent, podrem fer tres equips que es podran alternar el treball de camp, alguna excursió i la intendència.

Cal que acudiu a la reunió que es farà al Centre el dia 14 de Febrer a les 8 de la vesprada per a planificar i distribuir la feina.

MARÇ 2 al 7

SETMANA D'ESQUÍ

• **Eixida.**- Es farà en baixar de La Magdalena. L'estada es farà a una estació d'esquí dels Pirineus. La tornada es farà en divendres, per poder estar present al final de les Festes.

• **Instruccions específiques.**- Demaneu-les al Centre.

MARÇ 16

RECORREGUT PER LA SERRA D'IRTA

• **Dificultat ****
• **Eixida.**- A les 8 del matí de La Farola.

• **Itinerari aproximat.**- Carretera de "Las Fuentes"-Ermita de Sant Benet i Santa Llúcia-Urbanització El Pinar-Torre d'Ebrí-Basseta d'Ebrí-Torre de Campanilles-Font de La Parra-Barranc de la Parra-Cala Mundina-Casa del Notari- "Las Fuentes".

• **Instruccions específiques.**- Portar esmorzar i dinar.

MARÇ 23

RECORREGUT GEOLÒGIC PEL DESERT DE LES PALMES

Acompanyats per un monitor de Medi Ambient del Centre de Natura del Desert de Les Palmes, farem un recorregut pel

Esquí a Serra Nevada

Foto: F. Navarro

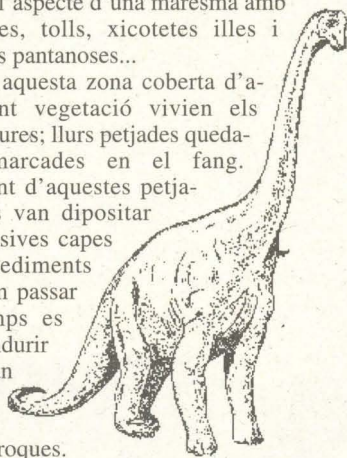
paratge, aprofitant pe conèixer la Geologia i la Botànica pròpies del Desert.

MARÇ 28, 29, 30 i 31

"LA RUTA DELS DINOSAURES" RECORREGUT PER LA VALL DE CIDACOS

Fa uns 200 milions d'anys, aquest lloc formava part d'un enorme delta fluvial que ofería l'aspecte d'una maresma amb llacunes, tolls, xicotetes illes i voreres pantanoses...

En aquesta zona coberta d'abundant vegetació vivien els dinosaures; llurs petjades quedaren marcades en el fang. Damunt d'aquestes petjades es van dipositar successives capes de sediments que, en passar el temps es van endurir i es van convertir en roques.

Finalment, degut a l'acció erosiva de l'aigua afloraren a la superfície i formaren jaciments fòssils com els que veurem.

En aquests extensos i rics jaciments, trobem petjades, marques de cucs, forats produïts per bivalves, ondulacions de xicotetes onades com les produïdes en la sorra de la platja, esquerdes de dessecació del fang.

Acompanyats per un guia especialista, veurem aquest jaciments i la fageda de Santiago.

• **Dificultat ***
• **Eixida.**- A les 5 del matí del dia 28 de Març de La Farola.

• **Itinerari aproximat.**- Dues passejades per la Vall de Cidacos, de 3 a 4 hores i de mínima dificultat.

• **Instruccions específiques.**- Cal informar-se al Centre.

PROPERES ACTIVITATS

- ABRIL 5 i 6 •
MONTSENY
- ABRIL 13 •
CULLA-BENASSAL
- ABRIL 20 •
RECORREGUT CIRCULAR PER VILAFAMÉS
- ABRIL 26 i 27 •
XERT-VALLIBONA-MORELLA
- MAIG 3 i 4 •
RECORREGUT PER RUBIALES
- MAIG 10 •
PUJADA A PENYAGOLOSA EN UN DIA
- MAIG 24 i 25 •
HOSTALET DE BENASSAL-ARES-MORELLA

— NOTES —

1.-Recordem als participants que les excursions es programen per tal de fer-les en grup i no és convenient anar per lliure. Això dificulta la tasca del responsable de cada excursió, pot ser perillós en algunes circumstàncies i causar molèsties al conjunt.

2.-És molt convenient assabentar-se de les característiques de cada excursió abans d'inscriure-s'hi, per comprovar si es corresponen amb les possibilitats de cadascú i també per portar l'equipament adient al recorregut. En tot cas us recordem que la participació es fa assumint cada persona el risc corresponent.

3.-El Centre podrà introduir canvis en la programació si les circumstàncies ho aconsellen.

NOTES DE SOCIETAT

4.^{rt} TRIMESTRE DE 1996

—Diners! Diners! Diners! Tot dona voltes entorn dels diners. Aquest any els campaments mediambientals, que es van iniciar amb tants ànims el 1995, no s'han pogut repetir, perquè la Generalitat no posa els diners... o els posa massa tard.

Com les finances del Centre no estan per moltes alegries, s'han hagut d'anul·lar. L'any vinent, si Déu vol i l'Administració paga, es tornaran a fer. Amb diners... torrons!

TINENÇA I CAMPAMENT D'AMAZONES

—Per fi s'han acabat de marcar els senders de la Tinença. Potser no us ho creureu però tots els components del campament de l'estiu al Boixar eren xiques; i no és pas que estigués vedat al sexe masculí, sinó que, per una d'aquelles circumstàncies que de tant en tant es produeixen, no es va apuntar cap xic, i un que havia d'anar-hi, del nom del qual no vull recordar-me'n, va fer com el Capità Aranya, i no va aparèixer.

Que qui és? ... Doncs és molt conegut...!

De tota manera les nostres amigues van fer el treball a la perfecció, i de la mateixa manera van carregar pedres que van clavar pals o van fer formigó.

Molí (Coratxar)

Foto: Arxiu

Gràcies a totes per la tasca realitzada. Properament hi ha una excursió programada per tal d'inaugurar la zona.

PROGRAMACIÓ

—I parlant de programar, el propassat dissabte dia 9 de novembre, i amb una nombrosa assistència de membres del C.E.C., es va celebrar una reunió a la nostra seu per tal de fer la programació de l'any 1997. Cadascú va aportar-hi les seues idees i comentaris, i possibles rutes i dates per excursions per proper any.

Cal dir que la reunió fou molt agradable i amb molt d'entusiasme per part de tots. L'efervescència d'idees fou tal que en un parell d'hores es va poder realitzar tota la feina, sobre la qual ja us

adelantarem informació en el seu moment.

Encara recordo fa uns anys, quan la programació la féiem entre tres o quatre, que teníem més voluntat que idees brillants, i que després d'escorrer-nos bé els caps, encara havíem d'omplir moltes dates del calendari traçant simplement ratlles al mapa amb una mancaça total d'altres dades com horaris, etc... i pensant, com a bons cristians, que, en arribar el moment, Déu proveiria.

Des d'ací donem les gràcies a tots els assistents per la seua aportació i recordem a tots els membres del Centre que estem oberts a qualsevol ruta que es vulga organitzar o qualsevol suggeriment que es vulga fer.

Moltes gràcies!

NAVARRO 1.er "L'ETERN"

—Quan sortirà aquesta revista, segurament ja haurà hagut un altre cop eleccions a president. Si Déu no hi posa remei, tornarà a regnar uns anys més Navarro 1.er "L'Etern". Igual que a les antigues dinasties que es perpetuaven en el temps, el nostre benivolgut president segueix regnant any rere any al **Centre Excursionista de Castelló**.

I no és pas que ho faça malament; ben al contrari, ho fa molt bé i ningú no li pot negar l'esforç i el treball diari, i per això costa tant de trobar algú que el substituesca en aquest lloc.

Li agrada controlar-ho tot, i si és possible fins els més mínims detalls, i per això mateix de vegades les coses se li'n van de les mans.

El president està envoltat d'un staff amb més ganes de passar-s'ho bé que de treballar de debò, però això és el que

Desert de les Palmes

Foto: Vicent Font

hi ha, i amb això hem de jugar, i al remat sempre es veu obligat a recórrer als mateixos de sempre per treure les faves de olla, això sí! anant-hi ell al davant. Tampoc li podem negar l'abilitat que té per treure-li a cadascú, en la mesura de les seues possibilitats, allò que pot fer, siga poc o molt, en pro del C.E.C.

Ànims, Paco! Esperem que sigues molts anys més el nostre president, i que vagen per davant les nostres felicitacions.

I quin rei més bo fora... si tinguéssim bons vassalls!

—Els qui en saben diuen que el pernil cal menjar-se'l acabat de tallar, en llenques molt fines per tal que desprenge tots els seus aromes i tot l'oli que treu pels seus porus, i que és així com es nota l'incomparable sabor del pernil serrà... doncs així és com caigué un pernil sencer a la Fonda de Villarluego, i els autors de la proesa van ésser tots els membres del Centre Excursionista que participaren a l'excursió Cantavella-Villarluego-Canyada de Benitandús.

A les 7 de la vesprada, i un cop ens vam haver dutxat i vist el poble, ens vam aplegar tots al bar de la fonda i entre vi, cervesa, rialles i alegria, i en un ambient molt bo, tallada rere tallada, com si desfússim la margarida, ens vam empassar un pernil sencer de 8 kg. De ben segur que tots guarden un bon record d'aquell moment (per cert, Ricart va ésser el qui més pernil va menjar).

I, si seguim parlant d'aquella excursió, cal dir que Juanjo, Vicent i Pere van organitzar una marxa molt bona, ja que la bellesa del paisatge en eixa època de l'any és incomparable i haurérem de veure si la repetim en anys posteriors per tal que quede com una clàssica.

El segon dia vam sortir per una calçada empedrada que ens va dur baixant fins el riu de les Truites, i després al naixement del Pitarque, un dels punts més bonics i significatius de la zona.

En tornar del riu se'ns va perdre Brigitte, una xica alemanya que venia amb el grup i que ens va donar un bon ensurt. Al remat, i després del natural nerviosisme, la vam trobar sana i bona i va tornar la calma al grup.

Per la vesprada i després d'una dura marxa, vam arribar a la Canyada de Benitandús.

Anecdòticament direm que la nostra "Helenita" va fer anys, i, com ja és tradicional a les excursions, havent sopat es van apagar els llums del menjador, es va cantar el "Natalici Feliç" i es va treure un pastís amb ciris incorporats.

Felicitats Helena, i per molts anys!

Font de Miravet

Foto: Vicent Font

—Parlant d'excursions i rutes, cal dir que avui en dia les coses es preparen molt millor. Per demostrar-ho, mireu com es va organitzar la següent:

• **Dimecres 23 d'octubre del 1996**

Ens telefona el president, suggerint-nos amb un to que no deixa lloc a cap dubte, que anem a mirar "això dels senders del Mezquín".

• **Divendres 1 de novembre del mateix any, 7 h. del matí**

Sortim en cotxe els dos afortunats a qui ens havia caigut la grossa, i ens en anem cagant tomates cap al Baix Aragó; mentre posem benzina, aprofitem per mirar al mapa on redimonis cau "això del Mezquín".

• **9'30 h. del mateix matí del mateix dia del mateix mes del mateix any**

Arribem a Monroyo, que és el lloc on, en teoria, comencen aquests senders; però com que tenim tot el dia, parem a matar el cuquet a la fonda del poble. Ens prenem un esmorzar lleuger a base d'ous ferrats amb pernil i costelles de "frito", tot regat amb una ampolla de vi de Valderoures i tanda de "carajillos". En acabar, comencem a pensar que, al cap i a la fi, potser aquest no siga un dia perdut. (De moment, ni rastre dels senders del Mezquín).

• **12 h. del mateix matí del mateix dia del mateix mes etc., etc...**

Arribem a Torrevella i fem un volt pel poble (encara ni rastre dels senders). Per tal d'aclarir-nos les idees entrem al bar i mentre ens prenem una cervesa tornem a preguntar pels ditxosos senders. Ens diuen que no saben res, però que en aquell poble fan uns dolços molt típics, que si en volem comprar per emportar-nos-els. Els hi donem les gràcies i ens en anem.

• **1'30 h. del migdia del mateix dia etc., etc...**

Arribem a Belmonte de Mezquín i, vet-ho aquí, trobem "l'home que sabia massa", ja que ens dona tota mena d'informació i dades sobre els senders, ens explica que estan interconnectats amb uns altres senders que venen de molt lluny i que van de Cádiz a Viena. Intuïm que es deu referir als GR, i fem cara d'admiració per tal de no decepcionar-lo i, mentre ens prenem un vermut amb sífó, parlem amb l'amo de la fonda per concertar sopar i habitació.

A la sortida del poble trobem un pannel amb tot de plànols indicatius, i prenem notes i croquis per ensenyar-li'ls al "presi", ja que d'alguna manera hem de justificar el "treball".

• **3'40 h. de la vesprada (i la resta ja la sabeu)**

Parem a dinar a Alcañiz, en un local que te fama a tota la zona per la seua bona gastronomia. Tallarins amb cloïsses i Galló al Fuà amb Tòfones! No està gens malament; potser no portarem molta informació sobre senders, però pel que fa a la gastronomia del lloc, podem escriure un llibre!

• **Dissabte dia 9 de novembre del 1996**

Lliurem la informació al "presi" a Castelló. Ell, amb cara de pomes agres, ens respon amb un "ja era hora!" lacònic. Ens esperem un poc per veure si ens donava les gràcies; al cap d'una estona però comprenem que ja ens podem donar per agraïts i pagats.

No ens ha deixat ni tan sols la satisfacció de la feina ben feta!

PASSATEMPS I CALAIX DE SASTRE

LA FONT FANTASMA ANTERIOR

- Era la Font Nova.
(Excursió Vallibona-Catí)

L'ERMITA FANTASMA

- No hi ha Font, hi ha Ermita;
quina es?

EL FANTASMA DE LA FOTO ANTERIOR

- El fantasma anterior era Maria
Royo.

EL FANTASMA DE LA FOTO

- Ací tenim el fantasma de la foto
"està descansant".

J A S A B E U Q U E S I L E S E N C E R T E U ... U N A S A M A R R E T A S E R À V O S T R A .

EL RACÓ DEL FOC

Com que ve Nadal... torrons!

TORRÓ D'ALACANT

Ingredients: 1/2 quilo de sucre molt, 1/2 quilo de mel, 3 clares d'ou muntades a punt de neu, 1 quilo d'ametlla pelada i torrada.

Preparació: Es posa a foc lent la mel, el sucre i les clares d'ou; s'ha d'anar tallant amb una cullera de fusta -no remenant de pressa-. Quan la pasta està dura se li afegeix l'ametlla i es barreja tot bé. Per escudellar-lo ens podem valdre de farina o fer-ho sobre unes neules llargues.

TORRÓ DE XIXONA

Ingredients: 1 quilo d'atmelles pelades i una mica torrades i moltes, 1 quilo de sucre, 200 grams de mantega, 2 cullerades de mel, mig got d'aigua.

Preparació: Es fon la mel i la mantega i després s'afegeix el sucre i s'espera a que aquest també es fongui. Quan ja és fos es posa l'ametlla i es barreja tot bé; després es treu del foc i se segueix barrejant; s'escudella i es fan les pastilles.

IMPORTANT: Si la mel és molt bona, no poseu tota la mida que diu la recepta.

Al torró d'Alacant, un cop escudellat, cal posar-lo dins d'un envàs on no entre l'aire; sinó es fa tou.

Aquestes receptes ens han estat facilitades per Narcisa Rambla, del Forcall.

JEROGLÍFICS

NOMS D'ARBRES

1

2

CALFA'T UNA MIQUETA EL CAP —Solucions als problemes anteriors.

- 1.- Si x són les abelles que hi ha al l'exam, tindrem que $x/5 + x/3 + 3(x/3 - x/5) + 1 = x$
O siga que l'exam està compostat per 15 abelles.
- 2.- El símbol que més apareix en aquest missatge és l'espai en blanc, per tant s'ha emparellat amb la lletra "a", que s'ha substituït per "--". La "b" s'ha substituït per la "a". La "c" per la "b", és a dir, cada lletra s'ha canviat per la seua immediata anterior de l'alfabet. Per tant, una vegada feta la taula d'equivalències, el missatge serà: "La balanguera misteriosa com una aranya".
- 3.- Amb l'ajuda de Pitàgores hauràs pogut deduir que el pal es va partir a 12 pams d'altura.

CALFA'T UNA MIQUETA EL CAP

- 1.- Quatre vaques negres i tres vaques blanques donen tanta llet en cinc dies com tres vaques negres i cinc vaques blanques durant quatre dies. Quina vaca és més bona productora de llet, la negra o la blanca?
- 2.- En un mas hi ha un corral amb porcs i gallines. En total hom conta 18 animals i 50 potes. Podries dir quants porcs hi ha al corral?
- 3.- Nou homes i dos xiquets han de creuar un riu amb l'ajuda d'una petita canoa que només pot portar un home sol o dos xiquets. Quantes vegades haurà de creuar la canoa el riu per tal de transportar tot el grup d'una vora a l'altra?

RACÓ DEL SOCI

Benvolguda Helena:

Vaig a escriure't aprofitant que m'he deixat un moment lliure. Només puc escriure quan tinc entre mans quelcom urgent; aleshores agafe paper i bolígraf, envie a fer punyetes l'imprescindible, li faig l'ullet al nen entremaliat que vaig ésser un dia i ... anem per feina!

Si m'adrece a tu és perquè te tinc pendent. Com el bruixot que, mitjançant conjurs, intenta apaivagar l'ira dels déus, així mateix jo, mitjançant aquesta carta, intente apaivagar aquesta inquietud que duu el teu nom.

Me'n recorde del dia. Marisol i jo teniem uns dies de festa. Ens havíem quedat a Castelló, comprant unes làmpares i no sé què més. Volíem, això sí, anar-nos-en com més aviat millor. En principi a Guadalajara. Ideal, desconeguda, fora dels circuits turístics habituals. Al remat acabàrem anant-nos-en a Barcelona. També ideal.

Estava dient que la notícia ens va arribar per la vesprada. Ja ho havíem comprat tot. Només ens restava vèncer la peresa, decidir-nos i ... carretera!

Sona el telèfon. El despenge. Loles a l'altre costat de l'aparell. Que si com esteu, que si nosaltres bé, i tu?; jo també, que us telefonava per dir-vos que s'ha mort Helena, la del Centre, la promesa de Joan-Carles.

-Però això com pot ser?

-Doncs sembla que ha caigut d'un cinqué pis, arreglant una persiana.

-Xiqueta!
-L'enterrament és passat demà, a les cinc, a les Carmelites.

-Doncs ja hi anirem.

-Que hi és, Marisol?

-Sí, ara mateix s'hi posa.

Me'n vaig anar al sofà. Ni fu ni fa. Racional. Marisol, molt impressionada. A partir d'aquell moment: ella, plors; mort, era jove, no entenc res; jo, quiet; doncs és així, així són les coses, no s'hi pot fer res.

-Quina angoixa! Demà ens en anem a Barcelona!

I així ho vam fer. Vam gastar els dies que ens quedaven, vam tornar i... punt i seguit.

Va passar una setmana, i dos, i tres, i quatre, i un dia, per la nit, sona el telèfon, maleit aparell. El despenge. Juanma, el meu advocat, a l'altre costat. Que si com estàs, que si jo bé, i tu?; jo també, que telefonava per dir-te que ja tens data de judici.

-Però això com pot ser?

-Jo he estat el primer a sorprendre'm, i ara agafa't bé, és el dijous de la propera setmana.

-El dijous? Però si això és aquí mateix! Si no hi ha temps per res!

-Ens hauríem de veure com més aviat millor, demà a les cinc et va bé?

-Sí, és clar.

-Donc demà parlarem.

I jo que em pensava que ja no jutjaven els insumissos. Havia de posar-me en funcionament amb rapidesa. El telèfon treia fum, maleit aparell. Manolo, Llopis, Ramon... Tots ho havien de saber. La ment a cent per hora. Caldrà convocar una reunió, i plantejar la defensa i...

-Tranquil, home, tranquil.

-Però, Marisol, si és la propera setmana!

-Ja, ja ho sé, calma't. Seu, seu i conta'm-ho.

Va passar aquella nit, i va arribar el matí. Però aquell no era un matí qualsevol. Va arribar el matí en què em vaig recordar de tu, Helena.

Em sentia solidari amb tot el dolor del món. Solidari amb el dolor dels presoners d'ETA, dels familiars de les víctimes del terrorisme, fins i tot de Roldán. Em vaig recordar molt de Joan-Carles.

A tots us acompanyava, i tots m'acompanyaveu. Sentia que tots anàvem al mateix carro.

La vida ha continuat, i aquell matí va passar. En va quedar el mateix que queda després del pet: una olor que, amb el temps, s'atenua.

Va arribar el judici. Em vaig sentir molt recolzat, i gràcies a aquest recolzament he descobert el que és sentir-se acompanyat i acompanyar.

Em queda quelcom pendent si no us comuniquo a Joan-Carles i a tu, a tots, que soc aquí, que som aquí, a la vora. Que les coses succeeixen per damunt del per què i del per a què. Succeeixen les entenguem o no. El màxim que podem fer és ser-hi, acompanyar. Allò que li passa a un altre, també li passa a un mateix en la mesura en què és obert.

Sincerament,

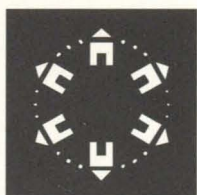
SANTIAGO ARAGÓ

DESCOMPTE
ESPECIAL

C. E. C.

Escalante, 7 i 9 - Tel. 20 12 38
Alloza, 50 - Tel. 21 49 17
CASTELLÓ

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

INVENTARI D'ERMITES, ERMITATGES I SANTUARIS DE L'ALT I BAIX MAESTRAT

Xavier Cantos i Aldaz i Gustau Aguilera i Arzo

- Aquest llibre apareix com fruit d'una de les ajudes convocades per la Diputació Provincial de Castelló per la recuperació del Patrimoni etnològic i la cultura popular.
- Els autors han realitzat un consciencios treball de camp i han inventariat i catalogat un total de 55 Ermites.
- L'obra, que té un destacat caràcter divulgatiu i de consulta, ve acompanyada per una extensa selecció de documentació cartogràfica i fotogràfica.
- El seu objectiu principal és donar a conèixer el nostre patrimoni arquitectònic, però també procurar per la cura i recuperació d'aquestes mostres arquitectòniques, que són interessants també pel seu legat històric, etnològic i cultural.

1997

Lau i
Prosperitat